

HANDLEIDING NATIONALE KRAANWATERDAG 2022

Het lijkt zo vanzelfsprekend. We draaien de kraan open en er komt schoon water uit. Maar wat gebeurt er met het water voordat het uit de kraan komt? Daar gaat een lange weg aan vooraf. Daarnaast is kraanwater een gezonde en duurzame keuze ten opzichte van flesjes water of andere (gezoete) drankjes. Best bijzonder dus! Daarom is het thema van Nationale Kraanwaterdag 2022: Kraanwater, gewoon bijzonder!

KRAANWATERDAGLES OP DRIE NIVEAUS

Speciaal voor Nationale Kraanwaterdag zijn er gratis educatieve materialen ontwikkeld. Deze vind je op kraanwaterdag.nl/basisonderwijs. Er zijn leuke lessen op drie niveaus: groep 1-3, groep 4-6 en groep 7-8. Van doe-opdrachten tot quizen, proefjes en knutsel-opdrachten met vlogs. Ook is er een speciaal Kraanwaterdaglied. In deze handleiding vind je alle informatie en per niveau een lesopzet. Daarnaast kan je met je klas meedoen aan de challenge van Meester Jesper!

KRAANWATER BLIJVEN DRINKEN

Benieuwd hoe je na 28 september een vervolg kan geven aan Nationale Kraanwaterdag? Wij hebben een aantal tips op een rijtje gezet:

- **Gezonde dorstlesser:** stimuleer kinderen om kraanwater te drinken tijdens het eten of na het buitenspelen.
- **Kracht van herhaling:** laat kinderen weten dat het belangrijk is dat ze voldoende water drinken op een dag en leg uit waarom dit zo belangrijk is.
- **Slimmer omgaan met water:** maak kinderen bewust van hun waterverbruik als ze op school de kraan gebruiken of naar het toilet gaan.
- **Vaste kraanwaterdag:** om het voor kinderen vanzelfsprekend te maken om kraanwater te drinken kun je (minimaal) één vaste dag in de week aanwijzen als kraanwaterdag. Op deze dag drinkt iedereen alleen kraanwater. Zie de volgende pagina voor meer uitleg.

VASTE KRAANWATERDAG

Stimuleer de directie en alle collega's van groep 1 tot en met 8 om één vaste kraanwaterdag per week aan te wijzen. Wanneer iedereen dit doet, bereik je sneller het gewenste resultaat.

In de toolkit op kraanwaterdag.nl/toolkit vind je handige hulpmiddelen om ook ouders te informeren over deze dag, zodat er geen gezoete drankjes of zuiveldrankjes meegegeven worden. Vul deze dag in op de Kraanwaterdagposter en hang deze als reminder op een zichtbare plek op school.

CERTIFICAAT KRAANWATERPROOF

Leuk om te krijgen en nog leuker om te delen: het certificaat Kraanwaterproof. Deel jouw commitment op de schoolwebsite of social media en laat zo aan iedereen zien dat jullie als school één vaste dag in de week kraanwater drinken! Vul het certificaat in op kraanwaterdag.nl/toolkit.

BINNEN- OF BUITENWATERTAPPUNT

Wil je het drinken van kraanwater nog makkelijker en leuker maken? Plaats dan een binnen- of buitenwatertappunt. Kijk voor de mogelijkheden op de website van het drinkwaterbedrijf van jouw school.

VERVOLGLESSEN

Wil je na Nationale Kraanwaterdag verdiepende lessen geven over kraanwater? Maak dan gebruik van het educatie-aanbod van het drinkwaterbedrijf in jouw regio. Kijk voor het aanbod van jouw drinkwaterbedrijf op kraanwaterdag.nl/educatie-aanbod.

Nationale Kraanwaterdag is een initiatief van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven.

Nationale Kraanwaterdag wordt ondersteund door Eco-Schools, Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling (GDO), Gezonde Kinderopvang, Gezonde School, JOGG, Jong Leren Eten, Ons Water, Voedingscentrum, Voedseleducatieplatform, Watereducatie.nl, Nederlands Watermuseum en Humankind.

brabant Water

dunea
DUIN & WATER

evides
waterbedrijf

oasen
drinkwater

PWN

Vitens

**Waterbedrijf
Groningen**

waternet
waterschap amstel gooi en vecht
gemeente amsterdam

**WMD
water**

wml
Limburgs drinkwater

KRAANWATERDAGLES

DOELGROEP

De Kraanwaterdagles is bedoeld voor:

- Leerlingen en leerkrachten basis-onderwijs groep 1-8
- Ouders en overige gezinsleden, want onderdelen zijn geschikt voor thuis
- De les is uitgewerkt op drie niveaus:
 - Groep 1-3
 - Groep 4-6
 - Groep 7-8

Werk je in een combinatiegroep?

Kijk dan welke les het best aansluit bij jouw leerlingen.

Speciaal onderwijs

Werk je met leerlingen in het speciaal onderwijs? Ook dan kun je gebruikmaken van de educatieve materialen. Laat bijvoorbeeld de water-zuiveringsproef zien of maak samen de knutselopdracht (magische waterdruppels). Op kraanwaterdag.nl/kraanwaterdagles/speciaal-onderwijs vind je per niveau ook downloads zonder groepsindicatie.

De Kraanwaterdagles sluit inhoudelijk aan op de volgende kerndoelen binnen het domein 'Oriëntatie op jezelf en de wereld'.

Mens en samenleving:

Kerndoel 34:

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Kerndoel 35:

De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.

Kerndoel 39:

De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Natuur en techniek:

Kerndoel 42:

De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.

Elke groep werkt op het eigen niveau aan de bovengenoemde doelen.

DOELEN

Na de les weten de kinderen meer over:

- Hoe kraanwater wordt gemaakt, van bron tot kraan
- Waarom het belangrijk is om slim met kraanwater om te gaan
- Hoe ze zelf slim met kraanwater om kunnen gaan
- Dat kraanwater gezond is
- Hoeveel water ons lichaam nodig heeft en waarom

TIJD

De tijdsduur is afhankelijk van hoeveel en welke onderdelen er gekozen zijn. De tijd varieert tussen 30 en 90 minuten.

BENODIGDHEDEN ALGEMEEN

- Digibord met internetverbinding
- Per leerling (of tweetal) een geprint doeblad
- Kraanwaterdagposter

BENODIGDHEDEN PER NIVEAU

GROEP 1-3

Magische waterdruppels

- Stappenplan *Magische waterdruppels*
- Doorzichtig bakpapier
- Crêpe- en/of vloeipapier in blauw/wit/zilver etc.
- Vloeibare lijm, knutsel of behang
- Schaar
- Kwast
- Stift
- Touw
- Satéprikker of perforator
- Ondergrond die vies mag worden

Watersmaaktest

- Stappenplan *Watersmaaktest*
- 4 kannen met water
- Bakjes of schaaltes om de ingrediënten op te leggen.
- Voor elk kind een hervulbare, kartonnen of andere milieuvriendelijke beker.
- Voldoende gesneden ingrediënten naar keuze: verse munt, citroen, sinaasappel, komkommer, aardbeien, basilicum, frambozen, bosbessen, watermeloen, koriander. Let op: houd rekening met eventuele allergieën.

GROEP 4-5-6

Waterzuiveringsproef

- Proefjesblad *Waterzuiveringsproef*
- Instructievlog *Waterzuiveringsproef*
- Plastic fles(sen)
- Watten
- Zand
- Grind
- Schaar
- Voor de test: vies water. Voeg bijvoorbeeld propjes papier, zand, kleine takjes, inkt of slaolie aan het water toe.

Watersmaaktest

- Stappenplan *Watersmaaktest*
- 4 kannen met water
- Bakjes of schaaltes om de ingrediënten op te leggen.
- Voor elk kind een hervulbare, kartonnen of andere milieuvriendelijke beker.
- Voldoende ingrediënten naar keuze: verse munt, citroen, sinaasappel, komkommer, aardbeien, basilicum, frambozen, bosbessen, watermeloen, koriander. Let op: houd rekening met eventuele allergieën.
- Snijplanken en fruitschilmesjes

GROEP 7-8

Waterzuiveringsproef

- Proefjesblad *Waterzuiveringsproef*
- Instructievlog *Waterzuiveringsproef*
- Plastic fles(sen)
- Watten
- Zand
- Grind
- Schaar
- Eventueel panty
- Voor de test: vies water. Voeg bijvoorbeeld propjes papier, zand, kleine takjes, inkt of slaolie aan het water toe.

Watersmaaktest

- Stappenplan *Watersmaaktest*
- 4 kannen met water
- Bakjes of schaaltes om de ingrediënten op te leggen.
- Voor elk kind een hervulbare, kartonnen of andere milieuvriendelijke beker.
- Voldoende ingrediënten naar keuze: verse munt, citroen, sinaasappel, komkommer, aardbeien, basilicum, frambozen, bosbessen, watermeloen, koriander. Let op: houd rekening met eventuele allergieën
- Snijplanken en fruitschilmesjes

VOORBEREIDING

Vertel de kinderen een aantal dagen van tevoren dat jullie meedoen aan Nationale Kraanwaterdag. Dit betekent dat ze op woensdag 28 september geen gezoete drankjes, zuiveldrink of bronwater mee naar school mogen nemen, maar kraanwater drinken uit een beker, bidon of hervulbaar flesje.

Vraag de leerlingen uit groep 4-8 enkele dagen van tevoren eventueel materialen mee te nemen voor de waterzuiveringsproef. Informeer ook de ouders. In de toolkit op kraanwaterdag.nl/toolkit staan voorbeelden van teksten gericht aan ouders.

OUDERVIDEO

In de toolkit vind je ook een speciale ouder-video. Hierin vertellen de Healthy Sisters op een leuke manier hoe ouders kraanwater net zo kleurrijk en feestelijk kunnen maken als een pakje drinken. De oudervideo is vooral gericht op ouders die moeilijker te bereiken zijn of mogelijk weerstand hebben om het drinken van kraanwater te normaliseren. De boodschap van de video is dat je door fruit en groente aan kraanwater toe te voegen je kraanwater lekkerder maakt. Net als bij het meegeven van andere drankjes geef je dan ook liefde mee aan je kind.

KRAANWATERDAGLIED

Om het drinken van kraanwater nog leuker te maken heeft Wiebeltenen speciaal voor Nationale Kraanwaterdag een lied geschreven. Zet het lied regelmatig op in de klas, bijvoorbeeld in de pauze. En wijs kinderen op het drinken van water. Het Kraanwaterdaglied met songtekst vind je op kraanwaterdag.nl.

LESOPBOUW GROEP 1-2-3

INTRODUCTIE

KLASSENGESPREK (10 minuten)

Ga met de kinderen in een kring zitten.

Loop naar de kraan en schenk een glas water in. Geen kraan in de klas? Schenk dan vooraf een glas water in.

Neem een slok water. Mmm lekker zeg! Kijk vervolgens verwonderd naar het water in het glas. Waar komt dat water eigenlijk vandaan? Voer een klassengesprek over kraanwater. Gebruik hiervoor de volgende vragen:

- Waarvoor gebruik je, behalve om het te drinken, nog meer kraanwater?
- Waar denken ze dat kraanwater vandaan komt?
- Wie drinkt kraanwater? Vinden ze het lekker?

Door over deze vragen na te denken activeren de kinderen hun voorkennis.

KERN

Kies op basis van gewenste werkvormen, inhoud en beschikbare tijd één of meer van onderstaande opdrachten.

GROEPSOPDRACHT 1:

Voorleesverhaal (15 minuten)

Ga naar kraanwaterdag.nl/groep123 en open het voorleesverhaal.

Bepaal vooraf of je het verhaal zelf voorleest of dat je gebruik maakt van de voice-over. Bespreek het verhaal vervolgens na:

- Waar komt het water uit de kraan vandaan?
- Waar zijn Wende en haar moeder geweest?
- Wat gebeurt er in de waterfabriek?
- Waarom moet het water eerst goed schoongemaakt worden voor het naar huizen, scholen en andere gebouwen kan?
- Hoe komt het water in onze huizen?
- Waar gebruik jij water allemaal voor?
- Waarom is het belangrijk om slim met water om te gaan?
- De moeder van Wende doet citroen in het water. Wie drinkt ook weleens water met fruit of kruiden? Welk smaakje vind je lekker?

Optioneel

Speel gezamenlijk het verhaal na. Neem zelf bijvoorbeeld de rol van de moeder op je. Wat gebeurt er eerst? En dan? Wat zeggen de moeder en Wende tegen elkaar?

TIP:

Zorg dat de leerlingen die dat willen het verhaal nog een keer kunnen terugluisteren en -kijken.

WOORDENSCHAT

Voor kleuters en oudere taalzwakke kinderen is voorlezen een belangrijke activiteit voor het uitbreiden van de woordenschat. Besteed op een natuurlijke manier tijdens het voorlezen en de vervolgoopdrachten extra aandacht aan moeilijke woorden. Bijvoorbeeld door:

- De kinderen te stimuleren eerst zelf de betekenis te achterhalen door goed te luisteren naar de tekst en te kijken naar de afbeelding.
- De kinderen te herinneren aan eerdere gebeurtenissen/activiteiten.
- De kennis van andere kinderen te gebruiken.
- Voorwerpen te laten zien.

WENDE EN DE WONDERLIJKE WATERWERELD

1. Het is lekker weer. Wend e is buiten aan het spelen in het gras. Maar van al dat spelen krijg je wel heel erge dorst! Daarom heeft Wend e van mama een glas met water gekregen. Mmmm, dat is lekker. Wend e kijkt naar het water in haar glas. Wat een gek spul is dat water eigenlijk! Je kan er doorheen kijken en er is niets anders dat net zo smaakt als water. En je gebruikt water ook voor een heleboel andere dingen, zoals douchen. 'Waar komt dat water toch vandaan?' vraagt Wend e zich hardop af.

2. Wend e rent naar binnen. Mama staat in de keuken en drinkt een glas water. 'Waar komt dat water vandaan, mam?' vraagt Wend e. 'Uit de kraan!' zegt mama. 'Maar waar komt het water uit de kraan dan vandaan?' vraagt Wend e. 'Dat is een hele goede vraag, Wend e,' zegt mama. 'Kom dan laat ik het je zien.'

3. Mama neemt Wend e mee naar buiten. Ze lopen door de straten. Links, rechts, een stuk rechtdoor, rechts en dan weer links... Hier zijn geen huizen meer. Maar wel bomen, struiken en kijk, daar een vogelnest! 'Dit is een natuurgebied' zegt mama. Wend e herkent deze plek. Ze hebben hier wel eerder gewandeld. Het is vlakbij hun huis. 'Maar dit is niet zomaar een natuurgebied,' zegt mama. 'Hier komt ons water vandaan. Je noemt het ook wel een waterwingebied. Het water komt hier uit de grond. En dat water komt van de regen. Alle regendruppels zakken hier in de grond. We lopen nu dus eigenlijk boven op ons drinkwater.'

4. 'Ooo,' zegt Wend e. 'Maar als ik hier dus zelf een gat graaf dan kan ik mijn eigen glas vullen met water.' Wend e gaat op de grond zitten en begint met graven. 'Nee Wend e, stop maar, dat gaat zomaar niet,' zegt mama. 'Het water komt héél diep uit de grond. Daar kan jij met je handen niet bij.' Mama wijst naar een groot metalen blok. 'Kijk, dit is een waterput. Hier pompen ze het water omhoog. Als het water is opgepompt dan kan je het nog steeds niet drinken. Er zitten dan allemaal stoffen in die niet zo goed voor je zijn. Het water moet dan eerst worden schoongemaakt'. Op andere plekken in Nederland maken ze kraanwater van water uit rivieren en meren. Dat water wordt natuurlijk ook eerst goed schoongemaakt.

5. Mama neemt Wend e mee naar een groot gebouw. Ze moeten eerst goed zoeken naar de bel en bellen dan aan. Een meneer doet open. 'Dag meneer,' zegt mama. 'Kunt u ons vertellen wat er in dit gebouw gebeurt?'. De meneer is heel aardig. Hij zegt: 'Dit is een waterfabriek. Het water wordt in deze fabriek schoongemaakt. Jullie mogen wel even binnen kijken. Kijk hier halen we het water door een soort zeef. De slechte stoffen gaan er dan uit. Wat overblijft is schoon water.' 'Het stinkt wel een beetje zeg', zegt Wend e. 'Ja, dat klopt, zegt de meneer. Bij het schoonmaken van het water komt een gas vrij. Dat stinkt een beetje. Maar als het water bij jou uit de kraan komt, zijn die luchtjes al lang verdwenen. 'Gelukkig maar!' zegt Wend e. Mama en Wend e gaan weer naar buiten.

6. 'Maar hoe komt het water dan weer uit de fabriek?' vraagt Wend e. Mama wijst weer naar de grond: 'Je ziet het misschien niet, maar onder ons is een hele grote bak met water. Daar wordt het water in opgeslagen.' 'Een soort zwembad?' roept Wend e. 'Eigenlijk wel ja. Maar je kan er niet in zwemmen hoor,' zegt mama. 'Vanaf dat hele grote zwembad onder de grond lopen buizen. En ze lopen hier onder het hele natuurgebied en de hele stad door! Bij alle gebouwen waar mensen wonen, naar school gaan en werken, liggen buizen onder de grond. Waterleidingen noem je die.' Wend e kijkt verbaasd: 'Wauw, er is dus eigenlijk nog een hele wereld onder de grond die je helemaal niet ziet!'

7. Mama en Wende zijn weer thuis. 'Waar gebruik jij eigenlijk allemaal water voor, Wende?' vraagt mama. 'Even denken,' zegt Wende. 'Om te douchen. En oh ja, om mijn tanden mee te poetsen.' 'Heel goed' zegt mama. 'Maar vergeet niet dat je wel zuinig moet zijn met water. Zoals je hebt gezien is het heel veel werk om het op te pompen, schoon te maken en naar de huizen, scholen en kantoren te vervoeren. Dus vergeet niet altijd de kraan dicht te doen tijdens het tandenpoetsen.' 'Ik weet nog iets waar je water voor gebruikt!' zegt Wende. 'Jij gebruikt ook water om plantjes mee water te geven.' 'Daar gebruik ik inderdaad water voor,' zegt mama. 'Maar geen water uit de kraan. Dat water komt uit de regenton. Dat is dus regenwater. Voor de plantjes hoeft je het water niet helemaal schoon te maken. Dat scheelt weer kraanwater.'

8. Mama en Wende staan in de keuken. 'En je gebruikt water om te drinken, natuurlijk!' roept Wende. 'Je mag natuurlijk wel zoveel kraanwater drinken als je wilt,' zegt mama. 'Daar hoeft je niet zuinig mee te zijn, hoor! Water is namelijk heel goed voor je.'

GROEPSOPDRACHT 2:

Magische waterdruppels knutselen (30 minuten)
Maak samen met de kinderen magische waterdruppels. Op kraanwaterdag.nl/groep123 vind je een filmpje en stappenplan.

GROEPSOPDRACHT 3:

Watersmaaktest (30 minuten)
Doe samen met de kinderen de watersmaaktest.
Op kraanwaterdag.nl/groep123 vind je de instructies.
Bespreek de test na:

- Welk smaakje vonden ze het lekkerst?
Maak met de kinderen een top 2.
- Kunnen ze zelf nog meer smaakjes bedenken?

DOEBLAD (15 minuten)

Print het doeblad en deel het uit aan de kinderen.
Laat ze hier zelfstandig mee aan de slag gaan.
Bespreek de opdrachten vooraf gezamenlijk zodat de kinderen weten wat ze moeten doen. Je kunt het doeblad ook mee naar huis geven zodat de kinderen het doeblad samen met hun ouders kunnen maken.

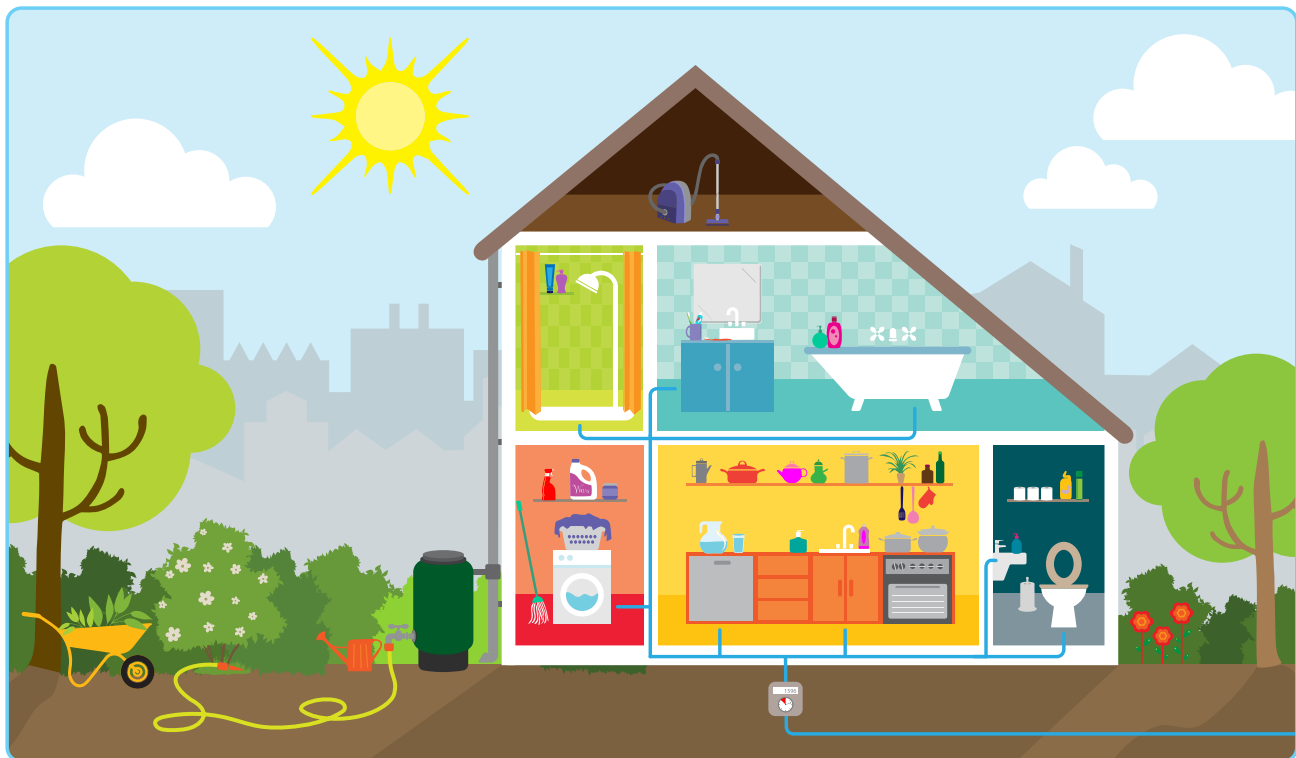
AFSLUITING (15 minuten)

1. Bespreek de antwoorden van het doeblad (zie op de bladzijde hierna).
2. Welke tips om slimmer om te gaan met kraanwater gaan de kinderen de komende dagen thuis en op school toepassen? Zijn er ook kinderen die thuis meer kraanwater willen gaan drinken? Welke drankjes laten ze dan in het vervolg staan?
3. Stel voor niet alleen vandaag kraanwater te drinken, maar om samen een vaste dag af te spreken waarop de kinderen alleen nog maar kraanwater drinken op school. Ze mogen dan dus geen gezoete drankjes, zuiveldrank of bronwater meenemen van thuis, maar alleen kraanwater in een bidon, schoolbeker of hervulbaar flesje. Vul de gekozen dag in op de Kraanwaterdagposter en kies samen een plek om deze poster (zichtbaar voor de ouders) op te hangen.
4. Natuurlijk sluiten jullie de les af met het drinken van een glas water. Vraag de kinderen of ze ook weleens een gezond smaakje aan water hebben toegevoegd. Je kunt heel goed fruit of kruiden aan je water toevoegen om het nog lekkerder te maken. Bijvoorbeeld: watermeloen, munt, limoen, citroen, tijm.

ANTWOORDEN DOEBLAD

OPDRACHT 1

1 Douche	4 Wasmachine	7 Wc
2 Wastafel badkamer	5 Keukenkraan	8 Vaatwasser
3 Bad	6 Wastafel wc	

OPDRACHT 2

- a. 8
b. 4

OPDRACHT 3

- Tandenvoetsen met de kraan open - niet slim (kraan dichtdoen tijdens voetsen)
- Douchen met een timer - wel slim
- Planten watergeven met regenwater - wel slim
- Kraanwater drinken - wel slim

LESOPBOUW GROEP 4-5-6

INTRODUCTIE

KLASSENGESPREK (15 minuten)

1. Voer een klassengesprek over kraanwater. Gebruik hiervoor de volgende vragen:
 - Waarvoor gebruik je, behalve om het te drinken, nog meer kraanwater?
 - Waar wordt drinkwater schoongemaakt?
 - Waarom is kraanwater goed voor het milieu?
2. Concludeer dat water duurzaam, lekker en gezond is. We halen water uit de natuur om er kraanwater van te maken. We drinken niet alleen kraanwater maar gebruiken kraanwater ook bijvoorbeeld om handen te wassen, te douchen en de wc door te spoelen. Omdat we veel kraanwater gebruiken en water een natuurproduct is, is het belangrijk om slim om te gaan met water. Maar je hoeft niet zuinig te zijn met het drinken van water, want je lichaam heeft water nodig.

KERN

Kies op basis van gewenste werkvormen, inhoud en beschikbare tijd één of meerdere van de onderstaande opdrachten.

GROEPSOPDRACHT 1:

Quiz (15 minuten)

Ga naar kraanwaterdag.nl/groep456, speel klassikaal de quiz en ontdek wat de kinderen al weten over kraanwater. Verdeel de klas eventueel in twee of meer teams die tegen elkaar spelen.

GROEPSOPDRACHT 2:

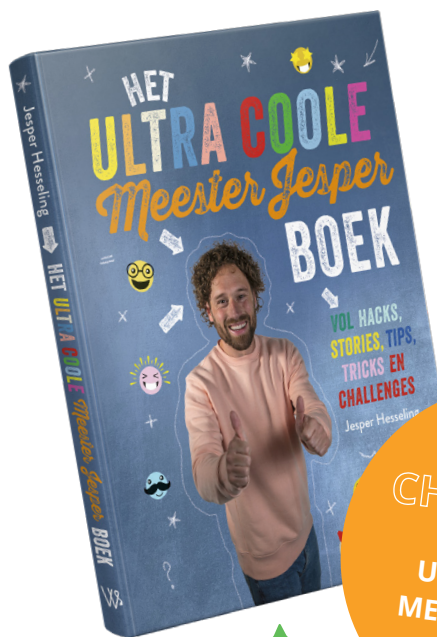
Challenge gewoon bijzonder (45 minuten)

Ga naar kraanwaterdag.nl/groep456 en bekijk het filmpje van Meester Jesper. In dit filmpje daagt Meester Jesper de leerlingen uit om ook een filmpje op te nemen waarin er iets bijzonders gebeurt na het drinken van 'gewoon' kraanwater. Kraanwater is namelijk helemaal niet zo gewoon. Je voelt je fitter als je kraanwater drinkt, het is beter voor het milieu dan flesjes water of andere drankjes (want minder afval) en het is ook nog

eens goedkoper dan andere drankjes. Wat gebeurt er als zij kraanwater drinken? Misschien halen ze opeens een goed cijfer of maken ze een doelpunt met voetbal? Laat ze de meest creatieve ideeën verzinnen en daar een filmpje van maken. Dit kunnen ze in groepjes doen. Ondersteun eventueel bij het opnemen. De filmpjes kan je op drie manieren insturen:

- Uploaden op kraanwaterdag.nl
- Mailen naar info@kraanwaterdag.nl
- Plaatsen op social media en de tag [#kraanwaterdagchallenge](https://www.tiktok.com/tag/kraanwaterdagchallenge) toevoegen (TikTok) en/of [@kraanwaterdag](https://www.facebook.com/kraanwaterdag) taggen (Facebook en Instagram)

De leukste filmpjes worden geplaatst op de social mediakanalen van Nationale Kraanwaterdag. En... de klas van het winnende filmpje krijgt een gesigneerd exemplaar van 'Het ultra coole Meester Jesper boek'!

CHALLENGE:
WIN HET
ULTRA COOLE
MEESTER JESPER
BOEK!

Let op: vraag voor het insturen aan de ouders van de kinderen die in beeld komen of ze het goed vinden dat de filmpjes worden verspreid via social media. Insturen betekent akkoord voor online plaatsen.

GROEPSOPDRACHT 3:

Waterzuiveringsproef (30 minuten)

De leerlingen zuiveren in een groepje van twee of drie zelf hun eigen water. Ga naar kraanwaterdag.nl/groep456 voor het stappenplan en een filmpje. Licht toe dat drinkwater gezuiverd oppervlakte-, grond- of duinwater is. Zie ook weer de kaart met drinkwatergebieden voor de oorsprong van kraanwater van jullie school en de illustraties van de verschillende zuiveringsprocessen.

GROEPSOPDRACHT 4:

Watersmaaktest (30 minuten)

Met de watersmaaktest proeven de kinderen verschillende watersmaakjes. Zorg voor voldoende kannen en snijd vooraf de ingrediënten of doe dit samen met de kinderen. Maak verschillende smaakcombinaties en laat kinderen hun favoriete waterdrankje bepalen. Op kraanwaterdag.nl/groep456 vind je de instructies.

Bespreek de test na:

- Welke smaak vonden ze het lekkerst?
Maak met de kinderen een top 2.
- Kunnen ze zelf nog meer smaken bedenken?

DOEBLAD (15 minuten)

Print het doeblad uit voor alle kinderen en laat ze hier zelfstandig mee aan de slag gaan. Je kunt het doeblad ook mee naar huis geven.

AFSLUITING (15 minuten)

1. Bespreek de antwoorden van het doeblad (zie op de bladzijde hierna).
2. Bespreek de voornemens van de leerlingen n.a.v. deze les:
 - Hoe gaan ze water besparen?
 - Denken ze dat ze nu vaker kraanwater zullen gaan drinken? Waarom wel/niet?
 - Waar en wanneer denken ze kraanwater te gaan drinken?
3. Maak afspraken over een vaste kraanwaterdag in de klas (of op school). Op deze dag nemen de kinderen geen gezoete drankjes, zuiveldrank of bronwater mee van huis, maar alleen kraanwater in een bidon, schoolbeker of hervulbaar flesje. Vul de dag in op de Kraanwaterdagposter en kies samen een plek om deze poster (zichtbaar voor de ouders) op te hangen.

ANTWOORDEN DOEBLAD

OPDRACHT 1

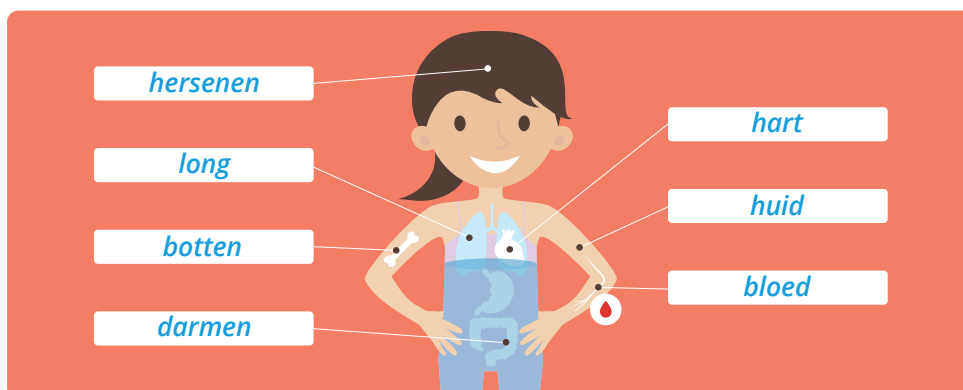
1. Waar
2. Waar
3. Niet waar
4. Waar
5. Niet waar
6. Niet waar
7. Niet waar
8. Niet waar
9. Waar

OPDRACHT 2

2,3,1,4

OPDRACHT 3

a.

- b. Bijvoorbeeld als je koorts hebt, als het heel warm is.

LESOPBOUW GROEP 7-8

INTRODUCTIE

KLASSENGESPREK (15 minuten)

1. Voer een klassengesprek over kraanwater. Gebruik bijvoorbeeld de volgende vragen:
 - Waarvoor gebruik je, behalve om het te drinken, nog meer kraanwater?
 - Waar wordt drinkwater schoongemaakt? Waarom is dat nodig?
 - Waarom is het belangrijk om slim met water om te gaan?
2. Vertel dat in Nederland het kraanwater wordt gemaakt van grondwater (64%), oppervlaktewater (35%) en duinwater (1%). Ga naar de kaart met waterwingebieden op kraanwaterdag.nl/groep78 (klikken op 'Kaart waterwinning'). Klik op het drinkwaterbedrijf van jullie school en zoek op welke bronnen in jullie regio worden gebruikt. Voor het zuiveren van oppervlaktewater zijn andere stappen nodig dan voor het zuiveren van grondwater. Bekijk eventueel ook de aanvullende informatie over het zuiveringsproces.
3. Concludeer dat water duurzaam, lekker en gezond is. We halen water uit de natuur om er kraanwater van te maken. We drinken niet alleen kraanwater maar gebruiken kraanwater ook bijvoorbeeld om handen te wassen, te douchen, de wc door te spoelen. Omdat we veel kraanwater gebruiken en water een natuurproduct is, is het belangrijk om slim om te gaan met water. Maar je hoeft niet zuinig te zijn met het drinken van water, want je lichaam heeft water nodig.

KERN

Kies op basis van gewenste werkvormen, inhoud en beschikbare tijd één of meerdere van de onderstaande opdrachten.

GROEPSOPDRACHT 1:

Quiz (15 minuten)

Ga naar kraanwaterdag.nl/groep78 speel klassikaal de quiz en ontdek wat de kinderen al weten over kraanwater. Verdeel de klas eventueel in twee of meer teams die tegen elkaar spelen.

GROEPSOPDRACHT 2:

Waterzuiveringsproef (30 minuten)

De leerlingen zuiveren in een groepje van twee of drie zelf hun eigen water. Ga naar kraanwaterdag.nl/groep78 voor het stappenplan en een instructievlog. Licht toe dat drinkwater gezuiverd oppervlakte-, grond- of duinwater is. Zie ook weer de kaart met drinkwatergebieden voor de oorsprong van kraanwater van jullie school en de illustraties van de verschillende zuiveringsprocessen.

GROEPSOPDRACHT 3:

Watersmaaktest (30 minuten)

Met de watersmaaktest proeven de kinderen verschillende watersmaakjes. Zorg voor voldoende kannen en snijd vooraf de ingrediënten of doe dit samen met de kinderen. Maak verschillende smaakcombinaties en laat kinderen hun favoriete waterdrankje bepalen. Op kraanwaterdag.nl/groep78 vind je de instructies. Bespreek de test na:

- Welke smaak vonden ze het lekkerst?
Maak met de kinderen een top 2.
- Kunnen ze zelf nog meer smaken bedenken?

GROEPSOPDRACHT 4:

Challenge gewoon bijzonder (45 minuten)

Ga naar kraanwaterdag.nl/groep78 en bekijk het filmpje van Meester Jesper. In dit filmpje daagt Meester Jesper de leerlingen uit om ook een filmpje op te nemen waarin er iets bijzonders gebeurt na het drinken van 'gewoon' kraanwater. Kraanwater is namelijk helemaal niet zo gewoon. Je voelt je fitter als je kraanwater drinkt, het is beter voor het milieu dan flesjes water of andere drankjes (want minder afval) en het is ook nog eens goedkoper dan andere drankjes. Wat gebeurt er als zij kraanwater drinken? Misschien halen ze opeens een goed cijfer of maken ze een doelpunt met voetbal? Laat ze de meest creatieve ideeën verzinnen en daar een filmpje van maken. Dit kunnen ze in groepjes doen. Ondersteun eventueel bij het opnemen. De filmpjes kan je op drie manieren insturen:

- Uploaden op kraanwaterdag.nl
- Mailen naar info@kraanwaterdag.nl
- Plaatsen op social media en de tag **#kraanwaterdagchallenge** toevoegen (TikTok) en/of **@kraanwaterdag** taggen (Facebook en Instagram)

De leukste filmpjes worden geplaatst op de social media-kanalen van Nationale Kraanwaterdag. En... de klas van het winnende filmpje krijgt een gesigneerd exemplaar

CHALLENGE:
WIN HET
ULTRA COOLE
MEESTER JESPER
BOEK!

van 'Het ultra coole Meester Jesper boek'!

Let op: vraag voor het insturen aan de ouders van de kinderen die in beeld komen of ze het goed vinden dat de filmpjes worden verspreid via social media. Insturen betekent akkoord voor online plaatsen.

DOEBLAD (15 minuten)

Print het doebblad uit voor alle kinderen en laat ze hier zelfstandig mee aan de slag gaan. Je kunt het doebblad

ook mee naar huis geven.

AFSLUITING (15 minuten)

1. Bespreek de antwoorden van het doebblad (zie op de bladzijde hierna).
2. Bespreek de voornemens van de leerlingen n.a.v. deze les:
 - Hoe gaan ze thuis en op school slimmer met water om?
 - Denken ze dat ze nu vaker kraanwater zullen gaan drinken? Waarom wel/niet?
 - Waar en wanneer denken ze kraanwater te gaan drinken?
3. Maak afspraken over een vaste kraanwaterdag in de klas (of op school). Op deze dag nemen de kinderen geen gezoete drankjes, zuiveldrank of bronwater mee van huis, maar alleen kraanwater in een bidon, schoolbeker of hervulbaar flesje. Vul de dag in op de Kraanwaterdagposter en kies samen een plek om deze poster (zichtbaar voor de ouders) op te hangen.

ANTWOORDEN DOEBLAD

OPDRACHT 1

Het **regenwater** zakt in de grond. Drinkwaterbedrijven **pompen** het water diep uit de grond op. Aan dit grondwater voegen we **zuurstof** toe. Dan verdampen schadelijke gassen. Dit noemen we **beluchten**. Daarna gaat het water door **zandfilters**. Stofjes zoals **ijzer** blijven achter in het zand. Daarna wordt een deel van het kalk uit het water gehaald. Dit is anders schadelijk voor bijvoorbeeld de wasmachine. Als het water schoon is, beluchten we het nog een keer. We bewaren het schone water in een **drinkwater-opslag**. Via **leidingen** gaat het schone drinkwater naar huizen, scholen en bedrijven. Kraanwater kan ook worden gemaakt van **oppervlaktewater**. Dit is water uit spaarbekkens, rivieren en **meren**.

OPDRACHT 2

- a.
- Het is goed voor de darmen die de spijsvertering regelen.
 - Het brengt voedingsstoffen naar de juiste plek.
 - Het zorgt voor de afvoer van afvalstoffen.
- b. Als het heel warm is, als je koorts hebt, tijdens en na het sporten.

OPDRACHT 3

a.

ACTIVITEIT	TIP
Tandenpoetsen	Kraan uitdoen tijdens het poetsen
Toilet doortrekken	Kleine spoelknop gebruiken
Vaatwasser	Alleen aanzetten als hij helemaal vol is
Douchen	Korter douchen, douchetimer gebruiken

- b. Het verwarmen van water kost energie.

OPDRACHT 4

- o p p e r v l a **k** t e w a t e r
- r e g e n w a t e **r**
- p l **a** s s e n
- v a a t w **a** s s e r
- l e i d i **n** g